

opusdei.org

Exhortació apostòlica «C'est la confiance»: audiollibre i llibre electrònic

Exhortació apostòlica "C'est la confiance", del Papa Francesc sobre la confiança en l'Amor Misericordiós de Déu amb motiu del 150è aniversari del naixement de santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç.

17/11/2023

Escolta la lectura completa de
l'Exhortació apostòlica «C'est la
confiance» (00:41:01)

Disponible també a [ivoox](#) i [iTunes](#)

EXHORTACIÓ APOSTÒLICA

C'EST LA CONFIANCE

DEL SANT PARE

FRANCESC

SOBRE LA CONFIANÇA EN L'AMOR
MISERICORDIÓS DE DÉU

AMB MOTIU DEL 150è ANIVERSARI

DEL NAIXEMENT DE

SANTA TERESA DE L'INFANT JESÚS I
DE LA SANTA FAÇ

1. *«C'est la confiance et rien que la confiance qui doit nous conduire à l'Amour»*: «La confiança, i res més que la confiança, ha de conduir-nos a l'Amor»^[1].

2. Aquestes paraules tan contundents de santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç ho diuen tot, resumeixen el geni de la seva espiritualitat i serien suficients per a justificar que se l'hagi declarat Doctora de l'Església. Només la confiança, “res més”, no hi ha cap altre camí per on puguem ser conduïts a l'Amor que tot ho dona. Amb la confiança, la font de la gràcia desborda en la nostra vida, l'Evangelí es fa carn en nosaltres i ens transforma en canals de misericòrdia per als germans.

3. És la confiança la que ens sosté cada dia i la que ens mantindrà dempeus davant la mirada del Senyor quan ens cridarà al seu costat: «Al capvespre d'aquesta vida,

compareixeré davant teu amb les mans buides, perquè no et demano, Senyor, que comptis les meves obres. Totes les nostres justícies tenen taques als teus ulls. Vull, doncs, revestir-me de la teva pròpia Justícia i rebre del teu Amor la possessió eterna de Tu mateix»^[2].

4. Teresina és una de les santes més conegudes i estimades arreu del món. Com passa amb sant Francesc d'Assís, és estimada fins i tot per no cristians i no creients. També ha estat reconeguda per la UNESCO entre les figures més significatives per a la humanitat contemporània^[3]. Ens farà bé aprofundir el seu missatge en commemorar el 150è aniversari del seu naixement, que va tenir lloc a Alençon el 2 de gener de 1873, i el centenari de la seva beatificació^[4]. Però no he volgut fer pública aquesta Exhortació en alguna d'aquestes dates, o el dia de la seva memòria, perquè aquest

missatge vagi més enllà d'aquesta celebració i sigui assumit com a part del tresor espiritual de l'Església. La data de la publicació, memòria de santa Teresa d'Àvila, vol presentar santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç com a fruit madur de la reforma del Carmel i de l'espiritualitat de la gran santa espanyola.

5. La seva vida terrenal va ser breu, tot just vint-i-quatre anys, i senzilla com qualsevol altra, transcorreguda primer en la família i després al Carmel de Lisieux. L'extraordinària càrrega de llum i d'amor que irradiava la seva persona es va manifestar immediatament després de la seva mort amb la publicació dels seus escrits i amb les innombrables gràcies obtingudes pels fidels que la invocaven.

6. L'Església va reconèixer ràpidament el valor extraordinari

del seu testimoniatge i l'originalitat de la seva espiritualitat evangèlica. Teresa va conèixer el papa Lleó XIII amb motiu del pelegrinatge a Roma el 1887 i li va demanar el permís per a entrar al Carmel a l'edat de quinze anys. Poc després de la seva mort, sant Pius X va percebre la seva enorme alçada espiritual, tant que va afirmar que es convertiria en la Santa més gran dels temps moderns. Declarada venerable el 1921 per Benet XV, que va elogiar les seves virtuts focalitzant-les en el "caminet" de la infància espiritual^[5], va ser beatificada fa cent anys i després canonitzada el 17 de maig de 1925 per Pius XI, qui va agrair al Senyor per permetre-li que Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç fos «la primera beata que va elevar als honors dels altars i la primera santa canonitzada per ell»^[6]. El mateix Papa la va declarar patrona de les missions el 1927^[7]. Fou proclamada una de les patrones de França el 1944 pel

venerable Pius XII^[8], que en diverses ocasions va aprofundir el tema de la infància espiritual^[9]. A sant Pau VI li agradava recordar el seu baptisme, rebut el 30 de setembre de 1897, dia de la mort de santa Teresina, i en el centenari del seu naixement va adreçar al bisbe de Bayeux i Lisieux un escrit sobre la seva doctrina^[10]. Durant el seu primer viatge apostòlic a França, el juny de 1980, sant Joan Pau II va anar a la basílica dedicada a ella, i el 1997 la va declarar Doctora de l'Església^[11], considerant-la a més «com a experta en la *scientia amoris*»^[12]. Benet XVI va reprendre el tema de la seva «*ciència de l'amor*», proposant-la com «una guia per a tothom, sobretot per als qui, en el Poble de Déu, desenvolupen el ministeri de teòlegs»^[13]. Finalment, vaig tenir l'alegria de canonitzar els seus pares Lluís i Cèlia l'any 2015, durant el Sínode sobre la família, i recentment li vaig dedicar-li una

catequesi en el cicle sobre el zel apostòlic^[14].

1. Jesús per als altres

7. En el nom que ella va triar com a religiosa destaca Jesús: l'“Infant” que manifesta el misteri de l'Encarnació i la “Santa Faç”, és a dir, el rostre de Crist que s'entrega fins al final a la Creu. Ella és “santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç”.

8. El Nom de Jesús és contínuament “respirat” per Teresa com a acte d'amor, fins al darrer alè. També havia gravat aquestes paraules a la seva cel·la: “Jesús és el meu únic amor”. Va ser la seva interpretació de l'afirmació culminant del Nou Testament: «Déu és amor» (1Jn 4,8.16).

Ànima missionera

9. Com passa en tot encontre autèntic amb Crist, aquesta experiència de fe

la cridava a la missió. Teresa va poder definir la seva missió amb aquestes paraules: «Al cel desitjaré el mateix que desitjo ara a la terra: estimar Jesús i fer-lo estimar»^[15]. Va escriure que havia entrat al Carmel «per a salvar les ànimes»^[16]. És a dir, no entenia la seva consagració a Déu sense la recerca del bé dels germans. Ella compartia l'amor misericordiós del Pare pel fill pecador i el del Bon Pastor per les ovelles perdudes, llunyanes, ferides. Per això és patrona de les missions, mestra d'evangelització.

10. Les darreres pàgines de la *Història d'una ànima*^[17] són un testament missioner, expressen la seva manera d'entendre l'evangelització per atracció^[18], no per pressió o proselitisme. Val la pena llegir com ho sintetitza ella mateixa: «“*Atreu-me, i correrem a la fragància dels teus perfums*”. Oh, Jesús, ni tan sols cal dir: en atreure'm

a mi, atreu les ànimes que estimo. És suficient aquesta senzilla paraula, “Atreu-me”. Senyor, ho comprenc, quan una ànima s’ha deixat captivar per la fragància embriagadora dels teus perfums, no sabria córrer sola: totes les ànimes que estima són arrossegades darrere d’ella: això es fa sense violència, sense esforç, és una conseqüència natural de la seva atracció cap a tu. Igual que un torrent que, en llançar-se impetuosament a l’oceà, arrossega darrere d’ell tot el que troba al seu pas, així mateix, Jesús meu, l’ànima que se submergeix en l’oceà sense ribes del teu amor, atrau amb ella tots els tresors que posseeix... Senyor, tu ho saps, no tinc altres tresors que les ànimes que t’ha complagut unir a la meva»^[19].

11. Aquí ella cita les paraules que la núvia dirigeix al nuvi al *Càntic dels Càntics* (1,3-4), segons la interpretació aprofundida pels dos

doctors del Carmel, santa Teresa de Jesús i sant Joan de la Creu. L'Espòs és Jesús, el Fill de Déu que es va unir a la nostra humanitat en l'Encarnació i la va redimir a la Creu. Allà, des del costat obert, va donar llum a l'Església, la seva estimada Esposa, per la qual va lliurar la seva vida (cf. *Ef* 5,25). El que crida l'atenció és com Teresina, conscient que és a prop de la mort, no viu aquest misteri tancada en si mateixa, només en un sentit consolador, sinó amb un fervent esperit apostòlic.

La gràcia que ens allibera de l'autorreferencialitat

12. Quelcom semblant passa quan es refereix a l'acció de l'Esperit Sant, que adquireix de manera immediata un sentit missioner: «Heus aquí la meva pregària: Jo demano a Jesús que m'atregui a les flames del seu amor, que m'uneixi tan estretament a Ell que visqui i actuï en mi. Sento

que, com més abrusi el meu cor el foc de l'amor, amb més força diré: Atreume, i també com més les ànimes s'acostaran a mi (pobra ferralla inútil, si m'allunyava del braser diví), més aquestes ànimes correran de pressa a la fragància dels perfums del seu Estimat, perquè una ànima abusada d'amor no pot restar inactiva»^[20].

13. En el cor de Teresina, la gràcia del baptisme es converteix en un torrent impetuós que desemboca a l'oceà de l'amor de Crist, arrossegant-hi una multitud de germanes i germans, cosa que va passar especialment després de la seva mort. Va ser la seva promesa «pluja de roses»^[21].

2. El caminet de la confiança i de l'amor

14. Un dels descobriments més importants de Teresina, per al bé de tot el Poble de Déu, és el seu

“caminet”, el camí de la confiança i de l’amor, també conegut com *el camí de la infància espiritual*. Tothom pot seguir-lo, en qualsevol estat de vida, a cada moment de l’existència. És el camí que el Pare celestial revela als petits (cf. *Mt 11,25*).

15. Teresina va relatar el descobriment del caminet a la *Història d’una ànima*^[22]: «Malgrat la meva petitesa, puc aspirar a la santedat; engrandir-me, és impossible; m’haig de suportar tal com soc amb totes les meves imperfeccions; però vull cercar el mitjà d’anar al cel per un caminet ben dret, ben curt, un caminet tot nou»^[23].

16. Per a descriure-ho, utilitza la imatge de l’ascensor: «L’ascensor que ha d’eivar-me fins al cel són els teus braços, oh Jesús! No tinc cap necessitat de créixer, per a això; al contrari, cal que resti petita, que ho

esdevingui cada vegada més»^[24].
Petita, incapaç de confiar en si mateixa, encara que fermament segura en la força amorosa dels braços del Senyor.

17. És el “suau camí de l’Amor”^[25], obert per Jesús als petits i als pobres, a tots. És el camí de la veritable alegria. Davant d’una idea pelagiana de santedat^[26], individualista i elitista, més ascètica que mística, que posa l’èmfasi principal en l’esforç humà, Teresina subratlla sempre la primacia de l’acció de Déu, de la seva gràcia. Així arriba a dir: «Sento sempre la mateixa confiança audaç d’esdevenir una gran Santa, perquè no compto amb els meus mèrits — que no en tinc *cap*—, sinó que espero en Aquell que és la Virtut, la mateixa Santedat. És Ell tot sol qui, acontentant-se amb els meus dèbils esforços, m’eleva fins a ell i, cobrint-me amb els seus mèrits infinits, em farà *Santa*»^[27].

Més enllà de tot mèrit

18. Aquesta manera de pensar no contrasta amb el tradicional ensenyament catòlic sobre el creixement de la gràcia; és a dir que, justificats gratuïtament per la gràcia santificant, som transformats i capacitats per a cooperar amb les nostres bones accions en un camí de creixement en la santedat. Així som elevats de tal manera que podem tenir reals mèrits per al desenvolupament de la gràcia rebuda.

19. Teresina, però, prefereix destacar el primat de l'acció divina i convidar a la confiança plena mirant l'amor de Crist que se'ns ha donat fins a la fi. En el fons, el seu ensenyament és que, atès que no podem tenir cap certesa mirant-nos a nosaltres mateixos^[28], tampoc no podem tenir certesa de posseir mèrits propis. Aleshores no és possible confiar en

aquests esforços o compliments. El Catecisme ha volgut citar les paraules de santa Teresina quan diu al Senyor: «Compareixeré davant teu amb les mans buides»^[29], per a expressar que «els sants sempre han tingut una consciència viva que tots els seus mèrits eren pura gràcia»^[30]. Aquesta convicció desperta una joiosa i tendra gratitud.

20. Per tant, l'actitud més adequada és dipositar la confiança del cor fora de nosaltres mateixos: en la infinita misericòrdia d'un Déu que estima sense límits i que ho ha donat tot a la Creu de Jesucrist^[31]. Per aquesta raó Teresa mai no utilitza l'expressió, freqüent en el seu temps, "em faré santa".

21. No obstant això, la seva confiança sense límits encoratja els qui se senten fràgils, limitats, pecadors, a deixar-se portar i transformar per a arribar amunt: «Si totes les ànimes

febles i imperfectes sentissin tot que sent la més petita de totes les ànimes, l'ànima de la teva Teresina, no n'hi hauria ni una que desesperés d'arribar al cim de la muntanya de l'amor, perquè Jesús no demana grans accions, sinó tan sols l'abandó i l'agraïment»^[32].

22. Aquesta mateixa insistència de Teresina en la iniciativa divina fa que, quan parla de l'Eucaristia, no posi en primer lloc el seu desig de rebre Jesús en la sagrada comunió, sinó el desig de Jesús que vol unir-se a nosaltres i habitar en els nostres cors^[33]. A l'*Ofrena a l'amor misericordiós*, patint per no poder rebre la comunió tots els dies, diu a Jesús: «Queda't amb mi, com en el sagrari»^[34]. El centre i l'objecte de la seva mirada no és ella mateixa amb les seves necessitats, sinó Crist que estima, que busca, que desitja, que habita en l'ànima.

L'abandonament quotidià

23. La confiança que Teresina promou no ha d'entendre's només en referència a la pròpia santificació i salvació. Té un sentit integral, que abraça la totalitat de l'existència concreta i s'aplica a la nostra vida sencera, on moltes vegades ens aclaparen els temors, el desig de seguretats humanes, la necessitat de tenir-ho tot sota control. Aquí és on apareix la invitació al sant "abandonament".

24. La confiança plena, que es converteix en abandonament en l'Amor, ens allibera dels càlculs obsessius, de la constant preocupació pel futur, dels temors que treuen la pau. En els seus darrers dies Teresina insistia en això: «Nosaltres, que correm pel camí de l'Amor, crec que no hem de pensar en el que pugui passar-nos de dolorós en el futur, perquè això és faltat a la

confiança»^[35]. Si som a les mans d'un Pare que ens estima sense límits, això serà veritat en qualsevol circumstància, tirarem endavant més enllà del que passi i, d'una manera o una altra, es complirà a les nostres vides el seu projecte d'amor i plenitud.

Un foc enmig de la nit

25. Teresina vivia la fe més forta i segura en la foscor de la nit i fins i tot en la foscor del Calvari. El seu testimoni va assolir el punt culminant en el darrer període de la seva vida, en la gran «prova contra la fe»^[36], que va començar a la Pasqua de 1896. En el seu relat^[37], ella posa aquesta prova en relació directa amb la dolorosa realitat de l'ateisme del seu temps. Va viure de fet a finals del segle XIX, que fou l'“edat d'or” de l'ateisme modern, com a sistema filosòfic i ideològic. Quan va escriure que Jesús havia permès que la seva

ànima «es veiés envaïda per les més denses tenebres»^[38], estava indicant la foscor de l'ateisme i el rebuig de la fe cristiana. En unió amb Jesús, que va acollir en si mateix tota la foscor del pecat del món quan va acceptar beure el calze de la Passió, Teresina percep en aquesta nit tenebrosa la desesperació, el buit del no-res^[39].

26. Però la foscor no pot extingir la llum: ella ha estat conquerida per Aquell que ha vingut al món com a llum (cf. *Jn* 12,46)^[40]. El relat de Teresina manifesta el caràcter heroic de la seva fe, la seva victòria en el combat espiritual, enfront de les temptacions més fortes. Se sent germana dels ateus i asseguda, com Jesús, a taula amb els pecadors (cf. *Mt* 9,10-13). Intercedeix per ells, mentre renova contínuament el seu acte de fe, sempre en comunió amorosa amb el Senyor: «Corro cap al meu Jesús, li dic que estic disposada a vessar fins a la darrera

gota de la meva sang per confessar que hi ha un Cel. Li dic que soc feliç de no gaudir, sobre la terra, d'aquell bell Cel aquí, a fi que l'obri per tota l'eternitat als pobres incrèduls»^[41].

27. Juntament amb la fe, Teresa viu intensament una confiança il·limitada en la infinita misericòrdia de Déu: «La confiança que ha de conduir-nos a l'Amor»^[42]. Viu, fins i tot en la foscor, la confiança total de l'infant que s'abandona sense por als braços del seu pare i de la seva mare. Per a Teresina, de fet, Déu brilla abans de res a través de la seva misericòrdia, clau de comprensió de qualsevol altra cosa que es digui d'Ell: «A mi m'ha donat la seva *misericòrdia infinita*, i a través d'ella contemplo i adoro les altres perfeccions divines! Llavors totes em semblen resplendents d'*amor*; la mateixa Justícia (i potser encara més que les altres) em sembla revestida d'*amor*»^[43]. Aquest és un dels

descobriments més importants de Teresina, una de les més grans contribucions que ha ofert a tot el Poble de Déu. De manera extraordinària va penetrar en les profunditats de la misericòrdia divina i d'allà va treure la llum de la seva esperança il·limitada.

Una fermíssima esperança

28. Abans de la seva entrada al Carmel, Teresina havia experimentat una singular proximitat espiritual amb una de les persones més desventurades, el criminal Henri Pranzini, condemnat a mort per triple assassinat i no penedit^[44].

Oferint la Missa per ell i pregant amb total confiança per la seva salvació, està segura de posar-lo en contacte amb la Sang de Jesús i diu a Déu que està seguríssima que en el darrer moment Ell el perdonaria i que ella hi hauria cregut «encara que no es *confessés* ni donés *cap mostra de*

penediment». Dona la raó de la seva certesa: «Tant gran era la confiança que tenia en la misericòrdia infinita de Jesús»^[45]. Quanta emoció, després, en descobrir que Pranzini, pujat al cadafal, «tot d'una, endut per una sobtada inspiració, es gira, agafa un *crucifix* que li presentava el capellà i besa *tres cops* les seves *nafres sagrades!*»^[46]. Aquesta experiència tan intensa d'esperar contra tota esperança va ser fonamental per a ella: «Després d'aquesta gràcia única, el meu desig de salvar ànimes va créixer de dia en dia»^[47].

29. Teresa és conscient del drama del pecat, encara que sempre la veiem immersa en el misteri de Crist, amb la certesa que «on s'ha multiplicat el pecat la gràcia de Déu ha estat encara més abundant» (*Rm* 5,20). El pecat del món és immens, però no és infinit. En canvi, l'amor misericordiós del Redemptor, aquest sí que és infinit. Teresina és

testimoni de la victòria definitiva de Jesús sobre totes les forces del mal a través de la seva passió, mort i resurrecció. Moguda per la confiança, s'atreveix a afirmar: «Jesús, fes que jo salvi moltes ànimes, que avui no se'n condemni cap! [...]». Jesús, perdona'm si dic coses que no hauria de dir, només vull alegrar-te i consolar-te»^[48]. Això ens permet passar a un altre aspecte d'aquest aire fresc que és el missatge de santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç.

3. Seré l'amor

30. “Més gran” que la fe i l'esperança, la caritat no passarà mai (cf. *1Co* 13,8-13). És el do més gran de l'Esperit Sant i és «mare i arrel de totes les virtuts»^[49].

La caritat com a tarannà personal d'amor

31. La *Història d'una ànima* és un testimoni de caritat, on Teresina ens ofereix un comentari sobre el manament nou de Jesús: «Estimeu-vos els uns als altres tal com jo us he estimat» (Jn 15,12)^[50]. Jesús té set d'aquesta resposta al seu amor. De fet, «no va témer de *mendicar* una mica d'aigua a la Samaritana. Tenia set... Però en dir: “Dona'm de beure”, era l'*amor* de la seva pobra criatura que el Creador de l'univers volia. Tenia set d'amor»^[51]. Teresina vol correspondre a l'amor de Jesús, retornar-li amor per amor^[52].

32. El simbolisme de l'amor esponsal expressa la reciprocitat del do de si mateix entre el nuvi i la núvia. Així, inspirada pel *Càntic dels Càntics* (2,16), escriu: «Jo penso que el cor del meu espòs és només per a mi, com el meu només li pertany a ell, i per això li parlo en la solitud d'aquest deliciós cor a cor, a l'espera d'arribar a contemplar-lo un dia cara a cara»^[53].

Encara que el Senyor ens estima junts com a Poble, al mateix temps la caritat obra d'una manera personalíssima, “de cor a cor”.

33. Teresina té la viva certesa que Jesús la va estimar i va conèixer personalment en la seva Passió: «M'ha estimat i s'ha entregat ell mateix per mi» (*Ga* 2,20).

Contemplant Jesús en la seva agonia, ella li diu: «Tu m'has vist sempre»^[54]. De la mateixa manera li diu a l'Infant Jesús als braços de la seva Mare: «Amb la teva petita mà, que afalagava Maria, sustentaves el món i li donaves vida. I ja pensaves en mi»^[55]. Així, també al començament de la *Història d'una ànima*, ella contempla l'amor de Jesús per tots i cadascun com si fos únic al món^[56].

34. L'acte d'amor “Jesús, t'estimo”, contínuament viscut per Teresa com la respiració, és la seva clau de lectura de l'Evangelí. Amb aquest

amor se submergeix en tots els misteris de la vida de Crist, dels quals es fa contemporània, habitant l'Evangelí amb Maria i Josep, Maria Magdalena i els Apòstols. Amb ells penetra en les profunditats de l'amor del Cor de Jesús. Vegem-ne un exemple: «Quan veig Magdalena avançar enmig de nombrosos convidats, banyar amb les seves llàgrimes els peus del seu Mestre adorat, que ella toca per primera vegada, sento que *el seu cor* ha comprès els abismes d'amor i de misericòrdia, *del Cor de Jesús* i que, per més pecadora que sigui, aquest Cor d'amor està disposat, no només a perdonar-la, sinó fins i tot a prodigar-li els favors de la seva intimitat divina i a elevar-la fins als cims més alts de la contemplació»^[57].

L'amor més gran en la més gran senzillesa

35. Al final de la *Història d'una ànima*, Teresina ens va regalar la seva *Ofrena com a víctima d'holocaust a l'Amor misericordiós de Déu*^[58]. Quan ella es va entregar en plenitud a l'acció de l'Esperit va rebre, sense estridències ni signes vistosos, la sobreabundància de l'aigua viva: «Els rius, o, millor els oceans de gràcies que han vingut a inundar la meva ànima»^[59]. És la vida mística que, fins i tot privada de fenòmens extraordinaris, es proposa a tots els fidels com a experiència quotidiana d'amor.

36. Teresina viu la caritat en la petitesa, en les coses més simples de l'existència quotidiana, i ho fa en companyia de la Mare de Déu, aprenent d'ella que «*estimar és donar-ho tot, donar-se fins i tot a si mateix*»^[60]. De fet, mentre que els predicadors del seu temps parlaven sovint de la grandesa de Maria de manera triomfalista, com allunyada

de nosaltres, Teresina mostra, a partir de l'Evangelí, que Maria és la més gran del Regne dels Cels perquè és la més petita (cf. *Mt 18,4*), la més propera a Jesús en la seva humiliació. Ella veu que, si els relats apòcrifs estan plens d'episodis cridaners i meravellosos, els Evangelis ens mostren una vida humil i pobra, que transcorre en la simplicitat de la fe. Jesús mateix vol que Maria sigui l'exemple de l'ànima que el cerca amb una fe desposseïda^[61]. Maria va ser la primera en viure el "caminet" en pura fe i humilitat; així que Teresina no dubta a escriure:

«Jo sé que a Natzaret, Mare plena de gràcia,

vas viure pobrament sense ambició de més.

Ni èxtasi, ni raptos,

ni sons miracles la teva vida

embelliren, Reina dels Sants...!

Molts són a la terra els petits i humils:

els seus ulls vers tu poden sense por alçar.

Mare, et plau caminar per *la via comuna*,

per a guiar les ànimes al Cel»^[62].

37. Teresina també ens ha ofert relats que testimonien alguns moments de gràcia viscuts enmig de la senzillesa de cada dia, com la seva sobtada inspiració quan acompanyava una germana malalta amb caràcter difícil. Però sempre es tracta d'experiències d'una caritat més intensa viscuda en les situacions més ordinàries: «Un capvespre d'hivern complia com de costum el meu petit servei; feia fred, era fosc... Tot d'una, vaig sentir en la llunyania el so harmoniós d'un instrument de

música; llavors em vaig imaginar un saló ben il·luminat, amb resplendents daurats; unes noies elegantment vestides que es feien mútuament elogis i galanteries mundanes; després la meva mirada es va posar en la pobra malalta que jo aguantava; en comptes d'una melodia, sentia de tant en tant els seus gemecs planyívols; en comptes de daurats, veia els maons del nostre claustre auster, a penes il·luminat per una feble claror. No puc expressar el que va passar dins la meva ànima; el que sé és que el Senyor la va il·luminar amb els raigs de la veritat, que sobrepujaven de tal manera l'esclat tenebrós de les festes de la terra, que no podia creure en la meva felicitat... Ah!, per a gaudir mil anys de festes mundanes, no hauria donat els deu minuts esmerçats a complir el meu humil ofici de caritat»^[63].

Al cor de l'Església

38. Teresina va heretar de santa Teresa d'Àvila un gran amor a l'Església i va poder arribar al fons d'aquest misteri. Ho veiem en el seu descobriment del "cor de l'Església". En una llarga pregària a Jesús^[64], escrita el 8 de setembre de 1896, sisè aniversari de la seva professió religiosa, la santa va confiar al Senyor que se sentia animada per un immens desig, per una passió per l'Evangelí que cap vocació per si sola podia satisfer. I així, a la recerca del seu "lloc" a l'Església, havia rellegit els capítols 12 i 13 de la Primera Carta de sant Pau als Corintis.

39. Al capítol 12, l'Apòstol utilitza la metàfora del cos i els seus membres per a explicar que l'Església inclou una gran varietat de carismes ordenats segons un ordre jeràrquic. Però aquesta descripció no és suficient per a Teresina. Ella va continuar la seva investigació, va llegir l'"himne a la caritat" del capítol

13, allà hi va trobar la gran resposta i va escriure aquesta pàgina memorable: «Considerant el cos místic de l'Església, no em reconeixia en cap dels membres descrits per sant Pau o, més ben dit, em volia reconèixer-me en *tots*... La Caritat em va donar la clau de la meva *vocació*. Vaig comprendre que si l'Església tenia un cos, compost de diferents membres, no li mancava el més necessari, el més noble de tots, vaig comprendre que l'Església tenia un Cor i que aquest Cor estava encès d'amor. Vaig comprendre que només l'Amor feia actuar els membres de l'Església, que si l'Amor s'apagués, els apòstols ja no anunciarien més l'Evangelí, els màrtirs no voldrien vessar la seva sang... Vaig comprendre que l'*Amor* contenia totes les vocacions, que l'amor ho era tot, que l'amor abastava tots els temps i tots els llocs... En una paraula, que és Etern...! Aleshores, en l'excés de la meva joia delirant,

vaig exclamar: “Oh Jesús, Amor meu..., la meva vocació, finalment, l’he trobada: la meva vocació és l’Amor!...”. Sí, he trobat el meu lloc a l’Església, i aquest lloc, oh Déu meu, ets tu qui me l’ha donada... En el Cor de l’Església, la meva mare, jo seré l’Amor!... Així ho seré tot... així es realitzarà el meu somni!!!...»^[65].

40. No és el cor d’una Església triomfalista, és el cor d’una Església amant, humil i misericordiosa. Teresina mai no es posa per sobre dels altres, sinó en el darrer lloc amb el Fill de Déu, que per nosaltres es va convertir en servent i es va humiliar, fent-se obedient fins a la mort en una creu (cf. *Fl* 2,7-8).

41. Aquest descobriment del cor de l’Església és també una gran llum per a nosaltres avui, per a no escandalitzar-nos pels límits i les debilitats de la institució eclesiàstica, marcada per foscors i pecats, i entrar

en el seu cor ardent d'amor, que es va encendre a la Pentecosta gràcies al do de l'Esperit Sant. És aquest cor el foc del qual s'aviva més encara amb cadascun dels nostres actes de caritat. “Jo seré l'amor”, aquesta és l'opció radical de Teresina, la seva síntesi definitiva, la seva identitat espiritual més personal.

Pluja de roses

42. Després de molts segles en els que tants sants van expressar amb molt fervor i bellesa els seus desitjos d'“anar al cel”, santa Teresina va reconèixer, amb gran sinceritat: «Tenia aleshores grans proves interiors de tota mena (fins a preguntar-me de vegades si hi havia un cel)»^[66]. En un altre moment va dir: «Quan canto la felicitat del cel, l'eterna possessió de Déu, no n'experimento cap joia, perquè canto simplement el que *vull creure*»^[67].
Què ha passat? Que ella estava

escoltant la crida de Déu a posar foc en el cor de l'Església més que a somniar amb la seva pròpia felicitat.

43. La transformació que es va produir en ella li va permetre passar d'un fervorós desig del Cel a un constant i ardent desig del bé de tots, culminant en el somni de continuar en el Cel la seva missió d'estimar Jesús i fer-lo estimar. En aquest sentit, en una de les seves últimes cartes va escriure: «Tinc la confiança que no estaré inactiva al cel. El meu desig és seguir treballant per l'Església i per les ànimes»^[68]. I en aquests mateixos dies va dir, de manera més directa: «El meu Cel transcorrerà a la terra fins a la fi del món. Sí, jo vull passar el meu Cel fent el bé a la terra»^[69].

44. Així Teresina expressava la seva resposta més convençuda al do únic que el Senyor li estava regalant, a aquesta llum sorprenent que Déu

estava vessant en ella. D'aquesta manera arribava a l'última síntesi personal de l'Evangeli, que partia de la confiança plena fins a culminar en el do total pels altres. Ella no dubtava de la fecunditat d'aquesta entrega: «Penso en tot el bé que podré fer després de la meva mort»^[70]. «El bon Déu no em donaria aquest desig de fer el bé a la terra després de la meva mort, si no volgués fer-lo realitat»^[71]. «Serà com una pluja de roses»^[72].

45. Es tanca el cercle. «*C'est la confiance*». És la confiança la que ens porta a l'Amor i així ens allibera del temor, és la confiança la que ens ajuda a treure la mirada de nosaltres mateixos, és la confiança la que ens permet posar a les mans de Déu el que només Ell pot fer. Això ens deixa un immens cabal d'amor i d'energies disponibles per a buscar el bé dels germans. I així, enmig del patiment dels seus últims dies, Teresa podia dir: «*No compto amb res més que*

amb l'amor»^[73]. Al final només compta l'amor. La confiança fa brollar les roses i les escampa com un desbordament de la sobreabundància de l'amor diví. Demanem-la com a do gratuït, com a regal preciós de la gràcia, perquè s'obrin en la nostra vida els camins de l'Evangelí.

4. Al cor de l'Evangelí

46. A *Evangelii gaudium* vaig insistir en la invitació a tornar a la frescor de la font, per a posar l'accent en allò que és essencial i indispensable. Crec que és oportú reprendre i proposar novament aquella invitació.

La Doctora de la síntesi

47. Aquesta Exhortació sobre santa Teresina em permet recordar que, en una Església missionera «l'anunci es concentra en allò essencial, que és el més bell, el més gran, el més atractiu i al mateix temps el més necessari.

La proposta se simplifica, sense perdre per això profunditat i veritat, i així es torna més contundent i radiant»^[74]. El nucli lluminós és «*la bellesa de l'amor salvífic de Déu manifestat en Jesucrist mort i ressuscitat*»^[75].

48. No tot és igualment central, perquè hi ha un ordre o jerarquia entre les veritats de l'Església, i «això val tant per als dogmes de fe com per al conjunt dels ensenyaments de l'Església, i fins i tot per a l'ensenyament moral»^[76]. El centre de la moral cristiana és la caritat, que és la resposta a l'amor incondicional de la Trinitat, per la qual cosa «les obres d'amor al proïsme són la manifestació externa més perfecta de la gràcia interior de l'Esperit»^[77]. Al final, només compta l'amor.

49. Precisament, l'aportació específica que Teresina ens regala com a Santa i com a Doctora de

l'Església no és analítica, com ho podria ser, per exemple, la de sant Tomàs d'Aquino. La seva aportació és més aviat sintètica, perquè la seva genialitat consisteix en dur-nos al centre, al que és essencial, al que és indispensable. Ella, amb les seves paraules i amb el seu propi itinerari personal, mostra que, si bé tots els ensenyaments i normes de l'Església tenen la seva importància, el seu valor, la seva llum, algunes són més urgents i més constitutives per a la vida cristiana. Allà és on Teresa va posar la mirada i el cor.

50. Com a teòlegs, moralistes, estudiosos de l'espiritualitat, com a pastors i com a creients, cadascun en el seu propi àmbit, encara necessitem recollir aquesta intuïció genial de Teresina i treure'n les conseqüències teòriques i pràctiques, doctrinals i pastorals, personals i comunitàries. Cal audàcia i llibertat interior per a poder-ho fer.

51. Algunes vegades, d'aquesta Santa se citen només expressions que són secundàries, o es mencionen qüestions que ella pot tenir en comú amb qualsevol altre sant: la pregària, el sacrifici, la pietat eucarística, i tants altres bells testimonis, però d'aquesta manera podríem privar-nos del més específic del do que ella va fer a l'Església, oblidant que «cada sant és una missió; és un projecte del Pare per a reflectir i encarnar, en un moment determinat de la història, un aspecte de l'Evangelí»^[78]. Per tant, «per a reconèixer quina és aquesta paraula que el Senyor vol dir a través d'un sant, no cal entretenir-se en els detalls [...]. El que cal contemplar és el conjunt de la seva vida, el seu camí sencer de santificació, aquesta figura que reflecteix alguna cosa de Jesucrist i que emergeix quan un aconsegueix compondre el sentit de la totalitat de la seva persona»^[79]. Això val més encara per a santa

Teresina, sent ella una “Doctora de la síntesi”.

52. Del cel a la terra, l’actualitat de santa Teresa de l’Infant Jesús i de la Santa Faç perdura en tota la seva “petita grandesa”.

En un temps que ens convida a tancar-nos en els propis interessos, Teresina ens mostra la bellesa de fer de la vida un do.

En un moment en què prevalen les necessitats més superficials, ella és testimoni de la radicalitat evangèlica.

En un temps d’individualisme, ella ens fa descobrir el valor de l’amor que es converteix en intercessió.

En un moment en què l’ésser humà s’obsessiona per la grandesa i per noves formes de poder, ella assenyala el camí de la petitesa.

En un temps en què es descarten molts éssers humans, ella ens ensenya la bellesa de cuidar, de fer-se càrrec de l'altre.

En un moment de complexitat, ella pot ajudar-nos a redescobrir la senzillesa, la primacia absoluta de l'amor, de la confiança i l'abandonament, superant una lògica legalista o eticista que omple la vida cristiana d'obligacions o preceptes i congela l'alegria de l'Evangelí.

En un temps de replegaments i tancaments, Teresina ens convida a la sortida missionera, captivats per l'atracció de Jesucrist i de l'Evangelí.

53. Un segle i mig després del seu naixement, Teresina està més viva que mai enmig de l'Església en camí, en el cor del Poble de Déu. Està peregrinant amb nosaltres, fent el bé a la terra, com tant va desitjar. El signe més bonic de la seva vitalitat espiritual són les innombrables

“roses” que va espargint, és a dir, les gràcies que Déu ens dona per la seva intercessió plena d’amor, per a sostenir-nos en el camí de la vida.

Estimada santa Teresina,

l’Església necessita fer resplendir el color, el perfum, l’alegria de l’Evangeli.

Envia’ns les teves roses!

Ajuda’ns a tenir confiança sempre, com tu ho vas fer,

en el gran amor que Déu té per nosaltres,

perquè puguem imitar cada dia el teu caminet de santedat.

Amén.

*Donat a Roma, a Sant Joan del Laterà,
el 15 d’octubre, memòria de santa*

Teresa d'Àvila, de l'any 2023, onzè del meu Pontificat.

FRANCESC

[1]

— Santa Teresa de l'Infant Jesús i de la Santa Faç, *Obres completes*, Cta 197, A sor Maria del Sagrat Cor (17 de setembre de 1896), ed. Monte Carmelo, Burgos 2006, p. 555.

Per a la versió castellana dels escrits de la santa s'utilitza sempre aquesta edició, amb les següents sigles: Ms A: Manuscrit «A»; Ms B: Manuscrit «B»; Ms C: Manuscrit «C»; Cta: Cartes; P: Poesies; Or: Oracions; QG: Quadern groc de la mare Inés de Jesús; UC: Últimes converses.

Per als *Manuscrits autobiogràfics*: Teresa de Lisieux, *Manuscrits autobiogràfics* (Clàssics del

Cristianisme 63), Editorial Proa, Barcelona 1996.

[2]

— Or 6, *Ofrena de mi mateixa com a víctima d'holocaust a l'Amor misericordiós de Déu* (9 de juny de 1895), p. 758.

[3] La UNESCO ha inscrit santa Teresa de l'Infant Jesús entre les personalitats a homenatjar durant el bienni 2022-2023, amb motiu del 150è aniversari del seu naixement.

[4] 29 d'abril de 1923.

[5] Cf. *Decret de Virtuts* (14 d'agost de 1921): AAS 13 (1921), 449-452.

[6] Cf. *Homilia per a la canonització* (17 de maig de 1925): AAS 17 (1925), 211. Text italià a D. Bertetto, *Discorsi di Pio XI*, vol. I, Torí 1959, 383-384.

[7] Cf. AAS 20 (1928), 147-148.

[8] Cf. AAS 36 (1944), 329-330.

[9] Cf. *Carta a Mons. François-Marie Picaud, bisbe de Bayeux i Lisieux* (7 d'agost de 1947). Text francès a *Analecta OCD* 19 (1947), pp. 168-171. Text espanyol a la *Revista de Espiritualidad* 24 (1947), pp. 241-245. *Radiomissatge per a la consagració de la Basílica de Lisieux* (11 de juliol 1954): *AAS* 46 (1954), 404-407.

[10] Cf. *Carta a Mons. Jean-Marie-Clément Badré, bisbe de Bayeux i Lisieux, amb motiu del centenari del naixement de santa Teresa de l'Infant Jesús* (2 de gener de 1973): *AAS* 65 (1973), 12-15.

[11] Cf. *AAS* 90 (1998), 409-413, 930-944.

[12] *Carta ap. Novo millennio ineunte* (6 de gener de 2001), 42: *AAS* 93 (2001), 296.

[13] *Catequesi* (6 d'abril de 2011): *L'Osservatore Romano*, ed. setmanal

en llengua espanyola (10 d'abril de 2011), p. 12.

[14] *Catequesi* (7 de juny de 2023):
L'Osservatore Romano (7 de juny de 2023), pp. 2-3.

[15] Cta 220, *A l'abat M. Bellière* (24 de febrer de 1897), p. 575.

[16] Ms A, 69v, p. 217.

[17] Cf. Ms C, 33v-37r, pp. 321-326.

[18] Cf. Exhort. ap. *Evangelii gaudium* (24 de novembre de 2013), 14; 264: AAS 105 (2013), 1025-1026.

[19] Ms C, 34r, p. 322.

[20] *Ibíd.*, 36r, p. 325.

[21] QG (9 de juny de 1897, 3), p. 809;
UC (9 de juny de 1897), p. 979.

[22] Cf. Ms C, 2v-3r, pp. 273-275.

[23] *Ibíd.*, 2v, p. 274.

[24] *Ibid.*, 3r, p. 274.

[25] Cf. Ms A, 84v, p. 247.

[26] Cf. Exhort. ap. *Gaudete et exsultate* (19 de març de 2018), 47-62: AAS 110 (2018), 1124-1129.

[27] Ms A, 32r, p. 139.

[28] Ho va explicar el Concili de Trento: «Qualsevol, en mirar-se a si mateix i a la seva pròpia flaqueza i indisposició, pot tremolar i témer per la seva gràcia» (*Decret sobre la justificació*, IX: DS 1534). Ho reprèn el *Catecisme de l'Església Catòlica* quan ensenya que és impossible tenir certesa mirant-se a un mateix o a les pròpies accions (cf. n. 2005). La certesa de la confiança no es troba en un mateix, el propi jo no atorga fonaments per a aquesta seguretat, que no es basa en una introspecció. D'alguna manera ho expressava sant Pau: «Ni tan sols jo no em judico. La meva consciència no m'acusa de res,

però això no vol dir que jo sigui irreprensible. El meu jutge és el Senyor» (1Co 4,3-4). Sant Tomàs d'Aquino ho explicava de la següent manera: ja que la gràcia «no sana l'home totalment» (*Summa Theologiae*, I-II, q. 109, art. 9, ad 1), «queda una certa ombra d'ignorància en l'intel·lecte» (*ibíd.*, co).

[29] Or 6, p. 758.

[30] *Catecisme de l'Església Catòlica*, 2011.

[31] Ho afirma també amb claredat el Concili de Trento: «Cap home piadós pot dubtar de la misericòrdia de Déu» (*Decret sobre la justificació*, IX: DS 1534). «Tots han de col·locar i posar la més ferma esperança en l'auxili de Déu» (*ibíd.*, XIII: DS 1541).

[32] Ms B, 1v, pp. 254-255.

[33] Cf. Ms A, 48v, pp. 171-173; Cta 92, *A María Guérin* (30 de maig de 1889), pp. 416-418.

[34] Or 6, p. 758.

[35] QG (23 de juliol de 1897, 3), p. 850.

[36] Ms C, 31r, p. 317.

[37] Cf. *ibíd.*, 5r-7v, pp. 277-281.

[38] *Ibíd.*, 5v, p. 278.

[39] Cf. *ibíd.*, 6v, pp. 279-280.

[40] Cf. Carta enc. *Lumen fidei* (29 de juny de 2013), 17: AAS 105 (2013), 564-565.

[41] Ms C, 7r, p. 280.

[42] Cta 197, *A sor Maria del Sagrat Cor* (17 de setembre de 1896), pp. 554-555.

[43] Ms A, 83v, p. 245.

[44] Cf. *ibíd.*, 45v-46v, pp. 165-168.

[45] *Ibíd.*, 46r, p. 167.

[46] *Ibíd.*

[47] *Ibíd.*, 46v, p. 167.

[48] Or 2 (8 de setembre de 1890), pp. 753-754.

[49] *Summa Theologiae*, I-II, q. 62, art. 4.

[50] Cf. Ms C, 11v-31r, pp. 286-317.

[51] Ms B, 1v, p. 255.

[52] Cf. *ibíd.*, 4r, p. 262.

[53] Cta 122, *A Celina* (14 d'octubre de 1890), p. 449.

[54] P 24, 21, p. 686.

[55] *Ibíd.*, 6, p. 682.

[56] Cf. Ms A, 3r, p. 85.

[57] Cta 247, *A l'abat Bellière* (21 de juny de 1897), p. 601.

[58] Cf. Or 6, pp. 757-759.

[59] Ms A, 84r, p. 246.

[60] P 54, 22, p. 741.

[61] Cf. *ibíd.*, 15, p. 740.

[62] *Ibíd.*, 17, p. 740.

[63] Ms C, 29v-30r, p. 315.

[64] Cf. Ms B, 2r-5v, pp. 256-268.

[65] *Ibíd.*, 3v, p. 261.

[66] Ms A, 80v, p. 239. No era una falta de fe. Sant Tomàs d'Aquino ensenyava que en la fe obren la voluntat i la intel·ligència. L'adhesió de la voluntat pot ser molt sòlida i arrelada, mentre que la intel·ligència pot estar enfosquida. Cf. *De Veritate* 14, 1.

[67] Ms C, 7v, p. 281.

[68] Cta 254, *Al P. A. Roulland* (14 de juliol de 1897), p. 606.

[69] QG, (17 de juliol de 1897), p. 846.

[70] *Ibíd.*, (13 de juliol de 1897, 17), p. 839.

[71] *Ibíd.*, (18 de juliol de 1897, 1), p. 846.

[72] UC, (9 de juny 1897), p. 979.

[73] Cta 242, *A sor María de la Trinitat* (6 de juny de 1897), p. 596.

[74] Exhort. ap. *Evangelii gaudium* (24 de novembre de 2013), 35: AAS 105 (2013), 1034.

[75] *Ibíd.*, 36: AAS 105 (2013), 1035.

[76] *Ibíd.*

[77] *Ibíd.*, 37: AAS 105 (2013), 1035.

^[78] Exhort. ap. *Gaudete et exsultate* (19 de març de 2018), 19: AAS 110 (2018), 1117.

^[79] *Ibíd.*, 22: AAS 110 (2018), 1117.

Font: Traducció al català a càrrec del Bisbat d'Urgell

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/exhortacio-
apostolica-cest-la-confiance/
\(28/03/2025\)](https://opusdei.org/ca/article/exhortacio-apostolica-cest-la-confiance/)